

Representatief examineren als mogelijke oplossing voor examendruk

Samenvatting en conclusies

Vanuit de scholen klinkt de opmerking dat de examendruk hoog is. We horen dit vooral bij de opleidingsgebieden Juridisch-administratieve beroepen (JAB), Secretariële Beroepen/Office- en managementsupport (SB/OMS) en Financieel-administratieve beroepen (FAB). Wij hebben daarom besloten in het schooljaar 2018-2019 een project uit te voeren waarin representatief examineren¹ als mogelijke oplossing voor het ervaren van examendruk is onderzocht. De drie genoemde opleidingsgebieden dienen daarbij als casus voor de andere opleidingsgebieden.

In het project zijn drie resultaten behaald.

- Er is in eerste instantie vastgesteld wat de kaders zijn voor representatief examineren gezien de wet- en regelgeving en wat representatief examineren inhoudt. De algemene conclusie vanuit de kaders is dat keuzes maken mag, mits goed onderbouwd en geborgd in samenspraak met het onderwijsveld en het bedrijfsleven.
- Vervolgens is er samen met deskundigen vanuit 18 roc's (reactiegroep) geanalyseerd waarom er examendruk ervaren wordt. De uitkomst van de analyse is dat scholen in meer of mindere mate moeite hebben met een aantal eigenschappen van de exameninstrumenten, zoals de examenduur van praktijkexamens. Samen met de deskundigen zijn vervolgens mogelijke oplossingen geformuleerd op basis van de ruimte die de kaders bieden en de uitkomst van de analyse.
- De projectgroep heeft daarna de voor- en nadelen van deze mogelijke oplossingen in kaart gebracht.

De voor- en nadelen van de mogelijke oplossingen om het ervaren van examendruk tegen te gaan met behulp van representatief examineren zijn tegen elkaar afgewogen. Op basis hiervan is een advies aan het MT geformuleerd. Zowel de afwegingen als het advies zijn gevalideerd door de reactiegroep. Het advies van de projectgroep is drieledig.

1. Een van de mogelijk oplossingen is dat Stichting Praktijkleren samen met scholen en het bedrijfsleven keuzes maakt en deze verwerkt in de exameninstrumenten. Deze optie is het meest wenselijk als we kijken naar de behoefte van de scholen (zoals benoemd door de reactiegroep). Stichting Praktijkleren moet de regie nemen in het maken van representatieve keuzes in samenspraak met het onderwijs en het bedrijfsleven. Bovendien is deze optie het best te verantwoorden in het licht van de uitgangspunten van route 1.
2. Het maken van representatieve keuzes met grootschalige gevolgen is bij voorkeur door te voeren met ingang van een nieuw kwalificatiedossier. Wanneer dat nog niet aan de orde is, bepalen we met elkaar welke (eenvoudige) tussenoplossingen we in de huidige exameninstrumenten kunnen aanbrengen. Zo kunnen we toch tegemoetkomen aan de opmerkingen over het ervaren van examendruk.

---

¹ Zie Kennispunt MBO Onderwijs & Examinering. (2017). *Waarderingskader en norm voor valide exameninstrumenten: dekking, basis- & profieldeel en vakkennis & vaardigheden*.

3. De opleidingsgebieden die aanleiding gaven voor het project en als casus gediend hebben (SB/OMS, JAB en FAB) zullen in de productieplannen voor het schooljaar 2019-2020 laten zien wat ze concreet met de resultaten van het algemene advies gaan doen. Ook bij andere opleidingsgebieden kan representatief examineren een oplossingsrichting zijn. Indien van toepassing laten deze opleidingsgebieden ook in de productieplannen zien dat representatief examineren komend schooljaar een punt van aandacht is. Daarnaast blijft het fundament van de ontwikkeling van exameninstrumenten van toepassing: het proces rondom kwaliteitsborging, waarbij scholen en bedrijfsleven nadrukkelijk betrokken zijn.

Tot slot: het lijkt er sterk op dat representatief examineren voorziet in een behoefte. Deze ontwikkeling leidt in elk geval tot een manier van denken die naar verwachting winst oplevert bij het ontwikkelen van (toekomstige) exameninstrumenten.

Amersfoort, mei 2019